

**UŽSIKRĖTUSIŲJŲ LYTIŠKAI PLINTANČIOMIS INFEKCIJOMIS IR
ŽMOGAUS IMUNODEFICITO VIRUSU
EPIDEMIOLOGINĖS SITUACIJOS APŽVALGA LIETUVOJE**

2019 metai

**UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ
IR AIDS CENTRAS**

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA**

**Vilnius
2020**

ATASKAITĄ PARENGĖ:

Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro ŽIV/AIDS, lytiškai plintančių infekcijų ir hepatitų epidemiologinės priežiūros skyrius

Irma Čaplinskienė
Oksana Jučienė
Agnė Šimkūnaitė-Zažeckė

VYRIAUSIASIS REDAKTORIUS:

Prof. dr. Saulius Čaplinskas

Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro direktorius

TURINYS

1. Sergamumo lytiškai plintančiomis infekcijomis (LPI) tendencijos.....	4
2. ŽIV infekcijos epidemiologinė situacija.....	5
3. Sifilio epidemiologinė situacija.....	10
4. Gonorėjos epidemiologinė situacija	15
5. Chlamidiozės epidemiologinė situacija.....	20
6. Duomenys apie laboratorijose atliktus tyrimus dėl lytiškai plintančių infekcijų ir ŽIV	25
7. Duomenys apie tyrimus dėl ŽIV pagal tiriamąsias grupes.....	26
1 Priedas	27

1. SERGAMUMO LYTIŠKAI PLINTANČIOMIS INFEKCIJOMIS (LPI) TENDENCIJOS¹

2019 m., lyginant su 2018 m., sergamumas visomis registruojamomis infekcijomis (sifiliu, gonorėja, chlamidioze ir ŽIV infekcija) sumažėjo nežymiai (1 grafikas).

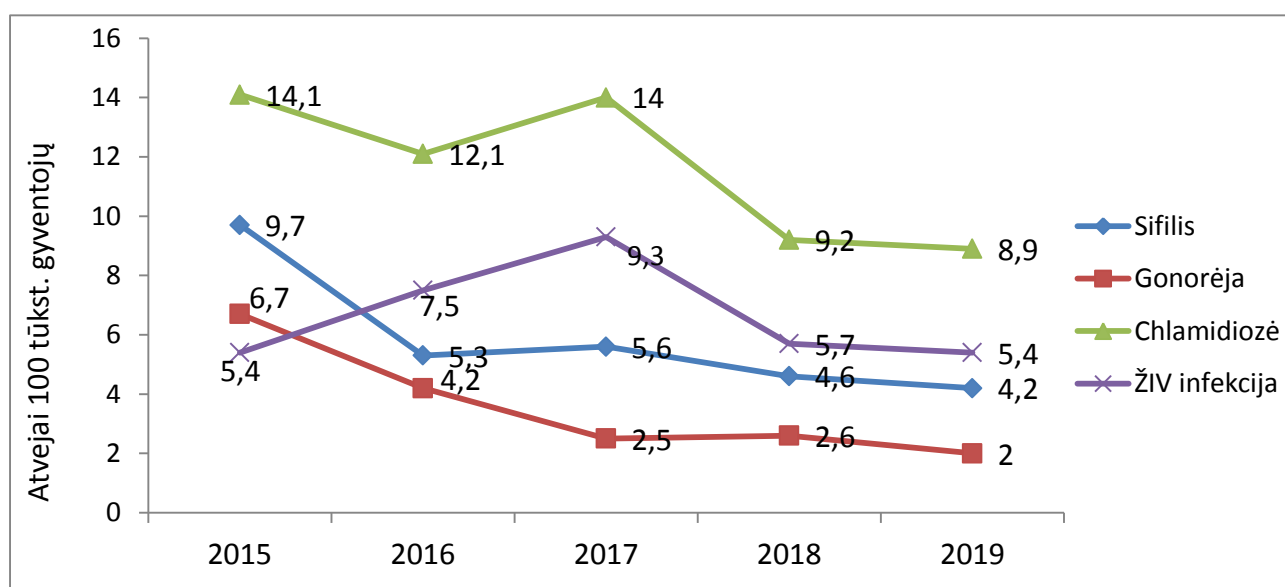
Sergamumas sifiliu per pastaruosius trejus (2017–2019) metus sumažėjo atitinkamai nuo 5,6 iki 4,2 atvejo 100 tūkst. gyventojų.

Sergamumas gonorėja tuo pačiu laikotarpiu sumažėjo nežymiai – nuo 2,5 atvejo 2017 m. ir 2 atveju 100 tūkst. gyventojų 2019 metais.

Sergamumas chlamidioze per 2017–2019 metus sumažėjo atitinkamai nuo 14 iki 8,9 atvejo 100 tūkst. gyventojų.

Sergamumas ŽIV infekcija per pastaruosius trejus (2017–2019) metus sumažėjo atitinkamai nuo 9,3 iki 5,4 atvejo 100 tūkst. gyventojų² (1 grafikas).

1 grafikas. Sergamumas sifiliu, gonorėja, chlamidioze, ŽIV infekcija Lietuvoje, 2015–2019 m.

¹ Analizė atlikta vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. V-117 „Dėl lytiškai plintančių infekcijų, ŽIV nešiojimo ir ŽIV ligos epidemiologinės priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 27-1105, 2008, Nr. 74-2890, 2011, Nr. 79-3880, 2012, Nr. 74-3861, TAR, 2015, Nr. 11200, 2017, Nr. 13517)

² Įtraukti asmenys, esantys TM pavaldžiose įstaigose, užsieniečiai

2. ŽIV INFEKCIJOS EPIDEMIOLOGINĖ SITUACIJA 2019 METAIS

2019 metais Lietuvoje užregistruotas 151 naujas užsikrėtimo ŽIV infekcija atvejais. Atitinkamai 2018 m. – 160, 2017 m. – 263 (1 Priedas).

Sergamumo ŽIV infekcija rodiklis³ 2019 metais, lyginant su 2018 m., sumažėjo nežymiai – nuo 5,7 iki 5,4 atvejo 100 tūkst. gyventojų (1 grafikas). Iš viso per visą ŽIV infekcijos registravimo Lietuvoje laikotarpį (1988–2019 m.) užregistruoti 3 323 ŽIV infekcijos atvejai (2 630 – vyrų, 693 – moterų).

Aukščiausias sergamumo⁴ ŽIV infekcija rodiklis 10 tūkst. gyventojų 2019 m. užregistruotas Vilniaus apskrityje, žemiausias – Utenos apskrityse (1 lentelė).

1 lentelė. Sergamumas ŽIV infekcija pagal apskritis, 2016–2019 m.

Eil. Nr.	Apskritys	Iš viso užregistruota susirgimų*				Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyv.*			
		2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
1.	Vilniaus	81	146	74	72	1,01	1,81	0,92	0,88
2.	Kauno	20	14	13	22	0,35	0,25	0,45	0,39
3.	Klaipėdos	33	33	19	18	1,02	1,03	0,45	0,56
4.	Šiaulių	23	19	17	12	0,84	0,71	0,64	0,46
5.	Panevėžio	5	8	11	5	0,22	0,36	0,51	0,23
6.	Alytaus	6	5	1	3	0,42	0,36	0,07	0,22
7.	Marijampolės	12	9	5	4	0,82	0,63	0,36	0,29
8.	Tauragės	6	2	2	2	0,60	0,21	0,21	0,22
9.	Telšių	10	5	9	6	0,72	0,37	0,68	0,46
10.	Utenos	11	10	3	1	0,81	0,76	0,23	0,08

* neįtraukti užsieniečiai

Vertinant sergamumą ŽIV infekcija miestuose ir rajonuose, aukščiausi rodikliai 2019 metais nustatyti Švenčionių ir Mažeikių rajonų bei Vilniaus ir Klaipėdos miestų savivaldybėse (2 lentelė).

2 lentelė. Sergamumas ŽIV infekcija kai kuriuose miestuose ir rajonuose, 2016–2019 m.

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	Iš viso užregistruota susirgimų*				Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyv.*			
		2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
1.	Švenčionių r.	3	2	2	4	1,21	0,83	0,85	1,73
2.	Vilniaus m.	61	116	67	64	1,12	2,12	1,22	1,15
3.	Mažeikių r.	8	2	7	5	1,48	0,38	1,35	0,98
4.	Klaipėdos m.	25	26	12	13	1,64	1,73	0,81	0,88
5.	Elektrėnai	2	4	0	2	0,84	1,68	0	0,84
6.	Šiaulių m.	12	10	9	7	1,18	0,99	0,90	0,69
7.	Kaišiadorių r.	0	0	0	2	0,00	0,00	0,00	0,67
8.	Klaipėdos r.	3	5	3	4	0,56	0,90	0,52	0,67
9.	Alytaus m.	3	3	1	3	0,56	0,57	0,20	0,60
10.	Akmenės r.	0	0	1	1	0,00	0,00	0,52	0,53

* neįtraukti užsieniečiai

³ ŽIV sergamumo rodiklis apskaičiuotas įtraukiant užsieniečius ir asmenis, esančius TM pavaldžiose įstaigose

⁴ Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyventojų (pagal formą Nr. 4 – sveikata, metinė)

Analizuojant 2019 metų duomenis pagal lytį, 72,8 proc. (110) naujai užsikrėtusiųjų ŽIV – vyrai, 27,2 proc. (41) – moterys.

Pagal amžiaus grupes kas antras (51,0 proc.) ŽIV užsikrėtęs asmuo buvo 30–44 metų amžiaus. Analizuojant pagal lytį, daugiau nei pusė (52,7 proc.) ŽIV užsikrėtusių vyrų buvo 30–44 m. amžiaus grupėje, o beveik pusė (48,8 proc.) moterų – 35–49 m. amžiaus grupėje (3 lentelė).

3 lentelė. Užsikrėtusiųjų ŽIV pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2019 metais

Amžiaus grupė	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
0–14	0	0,0	0	0,0	0	0,0
15–19	1	0,9	0	0,0	1	0,7
20–24	9	8,2	0	0,0	9	6,0
25–29	10	9,1	5	12,2	15	9,9
30–34	24	21,8	5	12,2	29	19,2
35–39	23	20,9	9	22,0	32	21,2
40–44	11	10,0	5	12,2	16	10,6
45–49	12	10,9	6	14,6	18	11,9
50–54	9	8,2	7	17,1	16	10,6
55+	11	10,0	4	9,8	15	9,9
Iš viso	110	100	41	100*	151	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Pagal išsilavinimą 49,0 proc. (74) užsikrėtusiųjų ŽIV turėjo vidurinį išsilavinimą, 23,8 proc. (36) – pagrindinį, 12,6 proc. (19) – aukštąjį, 3,3 proc. (5) – pradinį, 2,6 proc. (4) – profesinį, 8,6 proc. (13) asmenų išsilavinimas nenurodytas.

Pagal socialinį draustumą 2019 metais 81,5 proc. (123) užsikrėtusiųjų ŽIV diagnozės nustatymo metu turėjo socialinį draudimą, 15,9 proc. (24) buvo socialiai nedrausti, 2,6 proc. (4) – atvejo registravimo protokolų (f. Nr. 151-9/a) draustumas buvo nenurodytas.

Tarp 2019-aisiais išaiškintų asmenų 39,1 proc. (59) buvo darbininkai, 30,5 proc. (46) – bedarbiai, 6,0 proc. (9) – tarnautojai, 4,6 proc. (7) – benamiai, du studentai (1,3 proc.). 11,9 proc. (18) užsikrėtusiųjų ŽIV sudarė kitos socialinės grupės asmenys ir 6,6 proc. (10) ši informacija nepateikta. Analizuojant pagal lytį, kas trečia (34,1 proc.) moteris, užsikrėtusi ŽIV, buvo bedarbė arba (36,6 proc.) priklausė darbininkų socialinei grupei. Du penktadaliai (40,0 proc.) ŽIV užsikrėtusių vyrų buvo darbininkai, kas trečias (29,1 proc.) – bedarbis (4 lentelė).

4 lentelė. Užsikrėtusiųjų ŽIV pasiskirstymas pagal socialinę grupę 2019 metais

Socialinė grupė	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Bedarbiai	32	29,1	14	34,1	46	30,5
Benamiai	6	5,5	1	2,4	7	4,6
Darbininkai	44	40,0	15	36,6	59	39,1
Tarnautojai	8	7,3	1	2,4	9	6,0
Studentas	2	1,8	0	0,0	2	1,3
Kita grupė	9	8,2	9	22,0	18	11,9
Nenurodyta	9	8,2	1	2,4	10	6,6
Iš viso	110	100*	41	100*	151	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Pagal galimą užsikrėtimo būdą 39,1 proc. (59) asmenų ŽIV infekcija užsikrėtė heteroseksualių santykių metu, 31,8 proc. (48) – vartodami švirkščiamuosius narkotikus, 13,2 proc. (20) – homoseksualių santykių metu, 15,9 proc. (24) – užsikrėtimo būdas nežinomas. Analizuojant užsikrėtimo būdo pasiskirstymą pagal lytį, nustatyta, kad 2,4 karto didesnė dalis moterų (68,3 proc.), lyginant su vyrais (28,2 proc.), galimai užsikrėtė ŽIV heteroseksualių santykių metu (5 lentelė).

5 lentelė. Užsikrėtusiųjų ŽIV pasiskirstymas pagal galimą užsikrėtimo būdą 2019 metais

Galimas užsikrėtimo būdas	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Heteroseksualinis kontaktas	31	28,2	28	68,3	59	39,1
Homoseksualinis kontaktas	20	18,2	0	0,0	20	13,2
Švirkščiamųjų narkotikų vartojimas	39	35,5	9	22,0	48	31,8
Nežinomas	20	18,2	4	9,8	24	15,9
Iš viso	110	100*	41	100*	151	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Paklausus ŽIV užsikrėtusių asmenų, nuo ko galėjo užsikrėsti ŽIV (arba kas buvo infekcijos šaltinis), 47,7 proc. (72) nežinojo, 15,2 proc. (23) užsikrėtusiųjų ŽIV nurodė sutuoktinį ar sugyventinį, 14,6 proc. (22) – atsitiktinį asmenį ir 9,3 proc. (14) – pažįstamą asmenį.

Analizuojant tariamą ŽIV infekcijos šaltinį pagal lytį, 39,0 proc. (16) moterų nurodė savo sutuoktinį ar sugyventinį, 36,6 proc. (15) moterų tariamo ŽIV infekcijos šaltinio nežinojo. Daugiau nei pusė – 51,8 proc. (57) vyrų infekcijos šaltinio nežinojo ir 17,3 proc. (19) nurodė, kad galėjo užsikrėsti nuo atsitiktinio asmens (6 lentelė).

6 lentelė. Užsikrėtusiųjų ŽIV pasiskirstymas pagal tariamą užsikrėtimo šaltinį 2019 metais

Tariamasis užsikrėtimo šaltinis	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Sutuoktinis (-ė), sugyventinis (-ė)	7	6,4	16	39,0	23	15,2
Nežinoma	57	51,8	15	36,6	72	47,7
Pažįstamas	10	9,1	4	9,8	14	9,3
Nuolatinis lytinis partneris	3	2,7	1	2,4	4	2,6
Atsitiktinis asmuo	19	17,3	3	7,3	22	14,6
Asmuo, teikiantis seksualines paslaugas už atlygį	2	1,8	0	0,0	2	1,3
Kita	0	0,0	1	2,4	1	0,7
Nenurodyta	12	10,9	1	2,4	13	8,6
Iš viso	110	100	41	100*	151	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Du trečdaliai – 63,6 proc. (96) 2019 metais nustatytų ŽIV užsikrėtusių asmenų nurodė, jog per pastaruosius 6 mėnesius neturėjo lytinių santykių su asmenimis, teikiančiais seksualines paslaugas už atlygį, 16,6 proc. (25) asmenų teigė nežinantys ir 7,3 proc. (11) asmenų, užsikrėtusių ŽIV infekcija, teigė, kad tokių santykių turėjo. 12,6 proc. (19) atvejo registravimo protokolų ši informacija nebuvo nurodyta.

44,4 proc. (67) užsikrėtusiųjų ŽIV asmenų nurodė, kad per pastaruosius 12 mėnesių turėjo vieną lytinį partnerį (-ę), 16,6 proc. (25) – du ar tris, 7,3 proc. (11) – keturis arba daugiau, 15,2 proc. (23) nurodė, kad

lytinių partnerių neturėjo. 16,6 proc. (25) atvejo registravimo protokolų ši informacija nebuvo nurodyta arba nežinoma.

Analizuojant partnerių skaičiaus pasiskirstymą pagal lytį, 61,0 proc. (25) moterų ir 38,2 proc. (42) vyrų nurodė, kad turėjo vieną lytinį partnerį (-ę). 4,9 proc. (2) moterų ir 20,9 proc. (23) vyrų nurodė, kad turėjo du ar tris lytinius partnerius (-es) per pastaruosius 12 mėnesių, keturis ir daugiau lytinių partnerių nurodė 7,3 proc. (3) moterų ir 7,3 proc. (8) vyrų (7 lentelė).

7 lentelė. Užsikrėtusiųjų ŽIV partnerių skaičius per pastaruosius 12 mėnesių 2019 metais

Partnerių skaičius per paskutiniuosius 12 mėn.	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
1	42	38,2	25	61,0	67	44,4
2–3	23	20,9	2	4,9	25	16,6
>= 4	8	7,3	3	7,3	11	7,3
Neturėjo	15	13,6	8	19,5	23	15,2
Nenurodyta	20	18,2	2	4,9	22	14,6
Nežinoma	2	1,8	1	2,4	3	2,0
Iš viso	110	100	41	100	151	100*

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Analizuojant informaciją apie naudojimąsi prezervatyvais, nustatyta, kad trečdalis (29,8 proc. (45)) užsikrėtusiųjų ŽIV jais naudojami retai, 27,8 proc. (42) iš viso nesinaudoja. Vidutiniškai ir dažnai prezervatyvais lytinių santykių metu naudojasi vienoda dalis – po 9,3 proc. (14), visada – tikrai 4,6 proc. (7) užsikrėtusiųjų ŽIV. 19,2 % (29) atvejo registravimo protokolų ši informacija nenurodyta arba nežinoma

Analizuojant naudojimąsi prezervatyvais pagal lytį, visada naudojasi prezervatyvais 2,4 proc. (1) ŽIV užsikrėtusių moterų, dažnai – 9,8 proc (4), vidutiniškai – 4,9 proc. (2) moterų. 39,0 proc. (16) moterų nurodė, kad prezervatyvais nesinaudoja, 34,1 proc. (14) – naudojami retai. Visada naudojasi prezervatyvais 5,5 proc. (6) ŽIV užsikrėtusių vyrų, dažnai – 9,1 proc (10), vidutiniškai – 10,9 proc. (12) vyrų. 28,2 proc. (31) vyrų nurodė, kad prezervatyvais naudojami retai, 23,6 proc. (26) – nesinaudoja (8 lentelė).

8 lentelė. Užsikrėtusiųjų ŽIV naudojimosi prezervatyvais dažnumas 2019 metais

Naudojasi prezervatyvais	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Visada (100 proc.)	6	5,5	1	2,4	7	4,6
Dažnai (75–100 proc.)	10	9,1	4	9,8	14	9,3
Vidutiniškai (26–74 proc.)	12	10,9	2	4,9	14	9,3
Retai (1–25 proc.)	31	28,2	14	34,1	45	29,8
Nesinaudoja (0 proc.)	26	23,6	16	39,0	42	27,8
Nenurodyta	24	21,8	3	7,3	27	17,9
Nežinoma	1	0,9	1	2,4	2	1,3
Iš viso	110	100	41	100*	151	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

39,7 proc. (60) ŽIV užsikrėtusiųjų pacientų buvo pradėtas kontaktinių asmenų nustatymas. Iš viso nurodyti 27 kontaktai.

Išvados už 2019 metus:

- 2019 metais užregistruotas 151 naujas užsikrėtimo ŽIV infekcija atvejis (110 vyrų ir 41 moteris). Iš viso iki 2019 m. sausio 1 d. Lietuvoje užregistruoti 3 323 ŽIV infekcijos atvejai (2 630 – vyrų, 693 – moterų).
- Sergamumo ŽIV infekcija rodiklis 2019 metais nežymiai sumažėjo lyginant su 2018 metais (nuo 5,7 iki 5,4 atvejo 100 tūkst. gyv.). Aukščiausias sergamumo ŽIV rodiklis 2019 metais užregistruotas Vilniaus apskrityje, žemiausias – Utenos apskrityje.
- Kas antras ŽIV užsikrėtęs asmuo buvo 30–44 metų amžiaus, turintis vidurinį išsilavinimą. Dauguma užsikrėtusiųjų – vyrai.
- Lytinis ŽIV plitimo būdas sudarė daugiau nei pusę – 52,3 proc. (39,1 proc. – heteroseksualus ir 13,2 proc. – homoseksualus) visų naujai diagnozuotų atvejų; švirksčiamųjų narkotikų vartojimas – daugiau nei trečdalį (31,8 proc.) atvejų, 15,9 proc. atvejų užsikrėtimo būdas nežinomas.
- Daugiau negu pusė (57,6 proc) užsikrėtusiųjų ŽIV prezervatyvais, galinčiais sumažinti ŽIV perdavimo riziką, nesinaudoja arba naudojami retai.

3. SIFILIO EPIDEMIOLOGINĖ SITUACIJA 2019 METAIS

2019 metais Lietuvoje užregistruota 117 susirgimų sifiliu. Sergamumo sifiliu rodiklis 100 tūkst. gyventojų 2019 metais, lyginant su 2018 m., sumažėjo nežymiai – nuo 4,6 iki 4,2 atvejo (1 grafikas). Aukščiausi sergamumo⁵ sifiliu rodikliai 2019 metais užregistruoti Vilniaus ir Šiaulių apskrityse, žemiausi – Telšių, Utenos ir Panevėžio apskrityse (9 lentelė).

9 lentelė. Sergamumas sifiliu pagal apskritis, 2016–2019 m.

Eil. Nr.	Apskritis	Iš viso užregistruota susirgimų				Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyv.			
		2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
1.	Vilniaus	52	76	70	55**	0,65	0,94	0,87	0,67**
2.	Kauno	24	27	27	25	0,42	0,48	0,48	0,44
3.	Klaipėdos	11	7	9**	7	0,34	0,22	0,28**	0,22
4.	Šiaulių	23	25	6	13	0,84	0,93	0,23	0,50
5.	Panevėžio	2	8	4	2	0,09	0,36	0,18	0,09
6.	Alytaus	7	3*	2	3	0,49	0,21*	0,15	0,22
7.	Marijampolės	11	8	4	6	0,75	0,56	0,29	0,44
8.	Tauragės	6	1	1	2	0,60	0,10	0,11	0,22
9.	Telšių	10	0	1	1	0,72	0,00	0,08	0,08
10.	Utenos	5	2	5	1	0,37	0,15	0,39	0,08

* neįtrauktas įgimto sifilio atvejis (Varėnos r.) **neįtraukti užsieniečiai (2018 m. – 1, 2019 m. – 2)

Vertinant sergamumą sifiliu miestuose ir rajonuose, 2019 metais aukščiausi rodikliai nustatyti Joniškio ir Kazlų Rūdos rajonų bei Vilniaus miesto ir Kalvarijos savivaldybėse (10 lentelė).

10 lentelė. Sergamumas sifiliu kai kuriuose miestuose, savivaldybėse ir rajonuose, 2016–2019 m.

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	Iš viso užregistruota susirgimų				Užregistruota susirgimų 10 tūkst. gyv.			
		2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
1.	Joniškio r.	4	2	2	4	1,75	0,91	0,94	1,91
2.	Kazlų Rūdos sav.	0	0	0	2	0,00	0,00	0,00	1,75
3.	Kalvarijos sav.	1	1	0	1	0,89	0,92	0,00	0,97
4.	Vilniaus m.	38	51	50	49*	0,70	0,93	0,91	0,88*
5.	Kėdainių r.	5	5	0	3	1,03	1,06	0,00	0,66
6.	Šalčininkų r.	2	4	5	2	0,62	1,27	1,61	0,65
7.	Radviliškio r.	0	2	1	2	0,00	0,55	0,28	0,57
8.	Visagino m.	3	0	1	1	1,54	0,00	0,54	0,55
9.	Akmenės r.	1	3	0	1	0,49	1,51	0,00	0,53
10.	Pakruojo r.	4	1	0	1	1,94	0,50	0,00	0,53

* neįtraukti užsieniečiai

Daugiau nei pusė (54,7 proc. (64)) sifilio atvejų nustatyta ankstyvojoje stadijoje (A51). Tarp vyrų 2,8 karto dažniau nei tarp moterų: atitinkamai 73,4 proc. (47) ir 26,6 proc. (17). Latentinis sifilis (A53.0) diagnozuotas ketvirtadaliui (26,5 proc. (31)) užsikrėtusiųjų, iš jų dauguma – 61,3 proc. (19)

⁵ Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyventojų (pagal formą Nr. 4 – sveikata, metinė)

kraujo donorai. Vėlyvasis sifilis (A52) nustatytas penkiems pacientams (2 vyrams ir 3 moterims) ir tai mažiau nei 2018 m. (9, 5/4). 2019 m. įgimto sifilio atvejų nebuvo užregistruota (2018 m. – 0).

Analizuojant atvejų skaičių pagal lytį, nustatyta, kad sifilis diagnozuotas 1,8 karto dažniau vyrams nei moterims – atitinkamai 75 (64,1 proc.) ir 42 (35,9 proc.) atvejai.

47,9 proc. užsikrėtusiųjų sifiliu buvo 25–39 metų amžiaus asmenys. Diferencijuojant pagal lytį, dauguma moterų (66,7 proc.) priklausė 25–39 m., o beveik pusė (48 proc.) vyrų – 35–49 m. amžiaus grupėms (11 lentelė).

11 lentelė. Užsikrėtusiųjų sifiliu pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2019 metais

Amžiaus grupė	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
0–14	0	0,0	0	0,0	0	0,0
15–19	4	5,3	0	0,0	4	3,4
20–24	7	9,3	1	2,4	8	6,8
25–29	8	10,7	13	31,0	21	17,9
30–34	7	9,3	8	19,0	15	12,8
35–39	13	17,3	7	16,7	20	17,1
40–44	14	18,7	6	14,3	20	17,1
45–49	9	12,0	0	0,0	9	7,7
50–54	10	13,3	4	9,5	14	12,0
55+	3	4,0	3	7,1	6	5,1
Iš viso	75	100*	42	100	117	100*

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Pagal išsilavinimą daugiau nei trečdalis – 34,2 proc. (40) užsikrėtusiųjų sifiliu turėjo vidurinę ar spec. vidurinę išsilavinimą, 15,4 proc. (18) – pagrindinį, 7,7 proc. (9) – aukštąjį, 2,6 proc. (3) – pradinį ir keturių iš dešimties (40,2 proc. (47)) atvejų pranešimo formose išsilavinimas buvo nenurodytas.

Daugiau nei trečdalis (35,0 proc. (41)) susirgusiųjų sifiliu diagnozės nustatymo metu buvo darbininkai, 14,5 proc. (17) – tarnautojai, 12,0 proc. (14) – bedarbiai, du moksleiviai (1,7 proc.) ir vienas studentas (0,9 proc.), vienas benamis ir kitos socialinės grupės asmuo (1,7 proc.). 34,2 proc. (40) atvejų socialinė grupė neužfiksuota. Analizuojant pagal lytį, tarp sifiliu užsikrėtusių moterų, lyginant su vyrais, nustatyta didesnė dalis bedarbių, atitinkamai 19 ir 8 procentai (12 lentelė).

12 lentelė. Užsikrėtusiųjų sifiliu pasiskirstymas pagal socialinę grupę 2019 metais

Socialinė grupė	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Darbininkai	31	41,3	10	23,8	41	35,0
Tarnautojai	10	13,3	7	16,7	17	14,5
Bedarbiai	6	8,0	8	19,0	14	12,0
Benamis	1	1,3	0	0,0	1	0,9
Studentai	1	1,3	0	0,0	1	0,9
Moksleiviai	2	2,7	0	0,0	2	1,7
Kita	0	0,0	1	2,4	1	0,9
Nenurodyta	24	32,0	16	38,1	40	34,2
Iš viso	75	100*	42	100	117	100*

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Pagal socialinę draustumą 73,5 proc. (86) 2019 metais registruotų sifiliu susirgusių asmenų buvo socialiai drausti ir 26,5 proc. (31) – draustumas nenurodytas.

Analizuojant susirgimus sifiliu pagal rizikos grupes, daugiau nei pusė (56,4 proc. (66)) užsikrėtusiųjų sifiliu nepriklausė jokiai rizikos grupei. Tarp rizikos grupei priklausančių asmenų nustatytas keliautojas ir du narkotikus vartojantys asmenys, kurių vienas teikė seksualines paslaugas už atlygį (iš viso 2,6 proc.) bei penki vyrai, turintys lytinių santykių su vyrais (VSV) (4,3 proc.). Daugiau nei trečdalis (36,8 proc. (43)) užregistruotų sifilio atvejų rizikos grupė buvo nenurodyta.

Pagal gyvenamąją vietą dauguma – 77,8 proc. (91) užsikrėtusiųjų sifiliu gyveno mieste, 22,2 proc. (26) – kaime.

Analizuojant duomenis pagal tai, kaip buvo nustatyta diagnozė, 43,6 proc. (51) užsikrėtusiųjų sifiliu kreipėsi patys į sveikatos priežiūros įstaigą, 26,5 proc. (31) buvo tiriami kaip kraujo donorai, 7,7 proc. (9) – profilaktiškai, 6,0 proc. (7) – stacionare, 7,7 proc. (9) išaiškinti neščiųjų patikros metu, penki asmenys (4,3 proc.) tirti kaip turėję kontaktą su užsikrėtusiuoju ir du (1,7 proc.) – kaip rizikos grupė. 2,6 proc. (3) atvejų ši informacija neužfiksuota.

Pagal galimą užsikrėtimo būdą daugiau nei pusė (55,6 proc. (65)) asmenų sifiliu užsikrėtė heteroseksualių ir penki (4,3 proc.) – homoseksualių santykių metu. Keturių iš dešimties (47 (40,2 proc.)) užsikrėtimo būdas nežinomas arba nenurodytas (13 lentelė).

13 lentelė. Užsikrėtusiųjų sifiliu pasiskirstymas pagal galimą užsikrėtimo būdą 2019 metais

Galimas užsikrėtimo būdas	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Heteroseksualinis kontaktas	42	56,0	23	54,8	65	55,6
Homoseksualinis kontaktas	5	6,7	0	0,0	5	4,3
Nežinomas, nenurodytas	28	37,3	19	45,2	47	40,2
Iš viso	75	100	42	100	117	100*

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Daugiau nei pusės (56,4 proc. (66)) sifilio atvejų tariamas infekcijos šaltinis buvo nežinomas ar nenurodytas, penktadalis (20,5 proc. (24)) užsikrėtusiųjų tariamu infekcijos šaltiniu nurodė sutuoktinį/sugyventinį ar nuolatinį lytinį partnerį ir 17,9 proc. (21) – pažįstamą asmenį. Analizuojant duomenis pagal lytį, daugiau nei pusės moterų (59,5 proc. (25)) ir vyrų (54,7 proc. (41)) tariamas infekcijos šaltinis nežinomas. Daugiau nei trečdalis sifiliu užsikrėtusių moterų (33,3 proc. (14)) ir vyrų (30,7 proc. (23)) teigė, kad galėjo užsikrėsti nuo sutuoktinio/sugyventinio ar pažįstamo asmens. Du vyrai tariamu infekcijos šaltiniu nurodė seksualines paslaugas už atlygį teikiantį asmenį (14 lentelė).

14 lentelė. Užsikrėtusiųjų sifiliu pasiskirstymas pagal tariamą užsikrėtimo šaltinį 2019 metais

Tiriamas užsikrėtimo šaltinis	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Atsitiktinis asmuo	4	5,3	0	0,0	4	3,4
Pažįstamas	16	21,3	5	11,9	21	17,9
Sutuoktinis (-ė), sugyventinis (-ė)	7	9,3	9	21,4	16	13,7
Nuolatinis lytinis partneris	5	6,7	3	7,1	8	6,8
Seksualines paslaugas už atlygį teikiantis asmuo	2	2,7	0	0,0	2	1,7
Nežinoma, nenurodyta	41	54,7	25	59,5	66	56,4
Iš viso	75	100	42	100*	117	100*

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

35,0 proc. (41) sifiliu užsikrėtusių asmenų nurodė, jog per pastaruosius 6 mėnesius neturėjo lytinių santykių su asmenimis, teikiančiais seksualines paslaugas už atlygį; 1,7 proc. (2 (vyrai)) užsikrėtusiųjų teigė, kad tokių santykių turėjo. Daugumos (63,2 proc. (74)) atvejų ši informacija neužfiksuota.

Keturi iš dešimties (41,0 proc. (48)) sifiliu užsikrėtusių asmenų nurodė, kad per pastaruosius 12 mėnesių turėjo vieną lytinį partnerį (-ę), 17,1 proc. (20) – du ar tris, 1,7 proc. (2) – keturis ar daugiau nei keturis ir trys (2,6 proc.) sifiliu užsikrėtę asmenys teigė, kad lytinių partnerių neturėjo. Analizuojant lytinių partnerių skaičiaus pasiskirstymą pagal lytį, daugiau nei pusė (52,4 proc. (22)) moterų nurodė, kad turėjo vieną ir tik trys moterys (7,1 proc.) – du ar daugiau partnerių. Daugiau nei trečdalis (34,7 proc. (26)) vyrų nurodė vieną ir beveik ketvirtadalis (24,0 proc. (18)) – dvi ar tris partneres (-ius) per pastaruosius 12 mėnesių. 37,6 proc. (44) protokolų ši informacija neužfiksuota (15 lentelė).

15 lentelė. Užsikrėtusiųjų sifiliu partnerių skaičius per pastaruosius 12 mėnesių 2019 metais

Partnerių skaičius per paskutiniuosius 12 mėn.	Vyrų		Moterų		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
1	26	34,7	22	52,4	48	41,0
2–3	18	24,0	2	4,8	20	17,1
>= 4	1	1,3	1	2,4	2	1,7
Neturėjo	2	2,7	1	2,4	3	2,6
Nenurodyta	28	37,3	16	38,1	44	37,6
Iš viso	75	100	42	100*	117	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Daugiau nei pusė (56,4 proc. (66)) užsikrėtusiųjų sifiliu nurodė, kad prezervatyvais nesinaudoja arba naudojami retai, 5,1 proc. (6) – dažnai arba vidutiniškai. Vyrų dažniau nei moterys naudojami apsaugos priemonėmis. 37,6 proc. (44) atvejų protokoluose ši informacija nenurodyta (16 lentelė).

16 lentelė. Užsikrėtusiųjų sifiliu naudojimosi prezervatyvais dažnumas 2019 metais

Naudojasi prezervatyvais	Vyrų		Moterų		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Visada (100 proc.)	1	1,3	0	0,0	1	0,9
Dažnai (75–100 proc.)	1	1,3	1	2,4	2	1,7
Vidutiniškai (26–74 proc.)	3	4,0	1	2,4	4	3,4
Retai (1–25 proc.)	19	25,3	8	19,0	27	23,1
Nesinaudoja (0 proc.)	22	29,3	17	40,5	39	33,3
Nenurodyta	29	38,7	15	35,7	44	37,6
Iš viso	75	100*	42	100	117	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

37,6 proc. (44) sifiliu užsikrėtusių pacientų buvo pradėtas kontaktinių asmenų nustatymas. Dauguma (75 proc. (33)) nurodė vieną kontaktinį asmenį, 13,6 proc. (6) – du ir vienas asmuo (2,3 proc.) – keturis bei 6,8 proc. (3) – nei vieno kontaktinio asmens. Vieno asmens (2,3 proc.), kuriam pradėtas kontaktinių asmenų nustatymas, informacija apie kontaktus neužpildyta. Iš viso nurodyti 49 kontaktai.

Išvados už 2019 metus:

- Sergamumo sifiliu rodiklis 2019 metais, lyginant su 2018, sumažėjo nežymiai – nuo 4,6 iki 4,2 atvejo 100 tūkst. gyventojų.
- Aukščiausi sergamumo sifiliu rodikliai 2019 metais užregistruoti Vilniaus ir Šiaulių apskrityse, žemiausi – Telšių, Utenos ir Panevėžio apskrityse.
- Pagal amžių beveik pusė (47,9 proc.) užsikrėtusiųjų sifiliu sudarė 25–39 metų amžiaus grupės asmenys; daugiausiai vyrai, miestų gyventojai.
- Daugiau nei pusė (56,4 proc.) sifilio atvejų tariamasis infekcijos šaltinis nežinomas. Daugiau nei trečdalis sifiliu užsikrėtusių moterų (33,3 proc.) ir vyrų (30,7 proc.) teigė, kad galėjo užsikrėsti nuo sutuoktinio/sugyventinio arba pažįstamo asmens. Vieną lytinį partnerį per pastaruosius 12 mėnesių nurodė kas antra (52,4 proc.) moteris ir kas trečias (34,7 proc.) vyras.
- Apsaugos priemonėmis – prezervatyvais, galinčiais sumažinti riziką užsikrėsti sifiliu ir kitomis lytiškai plintančiomis infekcijomis, daugiau nei pusė (56,4 proc.) užsikrėtusiųjų nesinaudoja arba naudojami retai.
- Daugiau nei pusė (54,7 proc.) sifilio atvejų Lietuvoje diagnozuoti ankstyvoje susirgimo stadijoje. 2019 metais įgimto sifilio atvejų neužregistruota.
- Du sifiliu užsikrėtę asmenys (1,7 proc.) nurodė, kad turėjo lytinių santykių su seksualines paslaugas už atlygį teikiančiais asmenimis. Abu vyrai.
- 2019 metais ketvirtadalis sifilio atvejų buvo nustatyta privalomai tiriant kraujo donorus. Šių atvejų protokoluose (formoje Nr. 151-9/a) epidemiologiniai ir kiti duomenys nepateikti. Todėl 26,5 proc. visų užregistruotų sifilio atvejų epidemiologiniai ir kiti duomenys nežinomi.

4. GONORĖJOS EPIDEMIOLOGINĖ SITUACIJA 2019 METAIS

2019 metais Lietuvoje užregistruoti 56 gonorėjos atvejai. Sergamumo gonorėja rodiklis 100 tūkst. gyventojų sumažėjo nežymiai – nuo 2,6 atvejo 2018 m. iki 2 atvejų 2019 m. (1 grafikas). Aukščiausias sergamumo gonorėja rodiklis⁶ 2019 m. užregistruotas Tauragės apskrityje, žemiausias – Šiaulių apskrityje. Utenos apskrityje gonorėjos atvejų neužregistruota (17 lentelė).

17 lentelė. Sergamumas gonorėja pagal apskritis, 2016–2019 m.

Eil. Nr.	Apskritis	Iš viso užregistruota susirgimų				Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyv.			
		2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
1.	Vilniaus	48	29	23	23*	0,60	0,36	0,28	0,28*
2.	Kauno	25	10	21*	16	0,44	0,18	0,37*	0,28
3.	Klaipėdos	10	6	6	3	0,31	0,19	0,19	0,09
4.	Šiaulių	5	2	4	1	0,18	0,07	0,15	0,04
5.	Panevėžio	6	4	1	3	0,26	0,18	0,05	0,14
6.	Alytaus	4	5	3	1	0,28	0,36	0,22	0,07
7.	Marijampolės	8	3	1	1	0,54	0,21	0,07	0,07
8.	Tauragės	5	6	6	5	0,50	0,62	0,63	0,54
9.	Telšių	4	3	5	1	0,29	0,22	0,38	0,08
10.	Utenos	4	2	1	0	0,30	0,15	0,08	0,00

* neįtraukti užsieniečiai (2018 m. – 1, 2019 m. – 2)

Vertinant sergamumą gonorėja miestuose ir rajonuose, aukščiausi rodikliai 2019 metais nustatyti Tauragės rajone ir Kauno mieste. Tauragės rajono savivaldybėje sergamumas gonorėja padidėjo 1,8 karto 2019 m., lyginant su 2016 metais (18 lentelė).

18 lentelė. Sergamumas gonorėja kai kuriuose miestuose ir rajonuose, 2016–2019 m.

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	Iš viso užregistruota susirgimų				Užregistruota susirgimų 10 tūkst. gyv.			
		2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
1.	Tauragės r.	3	4	6	5	0,74	1,06	1,55	1,31
2.	Kupiškio r.	1	1	0	1	0,56	0,57	0,00	0,60
3.	Lazdijų r.	0	0	0	1	0,00	0,00	0,00	0,54
4.	Kauno m.	19	9	18*	14	0,64	0,31	0,63*	0,49
5.	Biržų r.	0	0	0	1	0,00	0,00	0,00	0,44
6.	Vilniaus m.	39	21	19	21*	0,72	0,38	0,35	0,38*
7.	Kaišiadorių r.	0	0	0	1	0,00	0,00	0,00	0,34
8.	Šalčininkų r.	2	4	0	1	0,62	1,27	0,00	0,32
9.	Klaipėdos m.	9	5	6	3	0,59	0,33	0,40	0,20
10.	Mažeikių r.	3	3	4	1	0,55	0,57	0,77	0,20

* neįtraukti užsieniečiai (2018 m. – 1, 2019 m. – 2)

Analizuojant duomenis pagal lytį, dauguma – 82,1 proc. (46) užsikrėtusiųjų gonorėja buvo vyrai, 17,9 proc. (10) – moterys.

⁶ Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyventojų (pagal formą Nr. 4 – sveikata, metinė)

Pagal amžiaus grupes daugiau nei pusė (53,6 proc. (30)) užsikrėtusiųjų gonorėja buvo jauni, 20–29 metų amžiaus asmenys. (19 lentelė).

19 lentelė. Užsikrėtusiųjų gonorėja pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2019 metais

Amžiaus grupė	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
0–14	0	0,0	0	0,0	0	0,0
15–19	1	2,2	1	10,0	2	3,6
20–24	16	34,8	2	20,0	18	32,1
25–29	9	19,6	3	30,0	12	21,4
30–34	8	17,4	0	0,0	8	14,3
35–39	8	17,4	1	10,0	9	16,1
40–44	0	0,0	0	0,0	0	0,0
45–49	3	6,5	0	0,0	3	5,4
50–54	1	2,2	1	10,0	2	3,6
55+	0	0,0	2	20,0	2	3,6
Iš viso	46	100*	10	100	56	100*

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

92,9 proc. (52) užsikrėtusiųjų gonorėja diagnozuota jiems patiems kreipiantis į sveikatos priežiūros įstaigą, trims (5,4 proc.) – tirant profilaktiškai ir vienam (1,8 proc.) – tiriant kontaktinius asmenis.

Pagal gyvenamąją vietą 87,5 proc. (49) užsikrėtusiųjų gonorėja gyveno mieste, 12,5 proc. (7) – kaimo vietovėse.

60,7 proc. (34) užsikrėtusiųjų gonorėja turėjo vidurinį išsilavinimą, 10,7 proc. (6) – aukštąjį, 7,1 proc. (4) – pagrindinį. 21,4 proc. (12) užsikrėtusiųjų išsilavinimas nebuvo nurodytas.

Pagal draustumą beveik visi – 94,6 proc. (53) užsikrėtusiųjų gonorėja buvo socialiai drausti. Trijuose (5,4 proc.) atveju registravimo protokoluose draustumas nebuvo nurodytas.

Pagal socialinę grupę daugiau nei pusė – 57,1 proc. (32) užsikrėtusiųjų gonorėja diagnozės nustatymo metu buvo darbininkai, 16,1 proc. (9) – tarnautojai, 10,7 proc. (6) – studentai, 5,4 proc. (3) – bedarbiai, po vieną (1,8 proc.) benamių, moksleivių ir kitos socialinės grupės atstovą bei trimis atvejais (5,4 proc.) – informacija nebuvo nurodyta. Pagal lytį didesnė dalis vyrų nei moterų priklausė darbininkų ir tarnautojų socialinei grupei, atitinkamai 76,1 ir 60,0 procentų. Trimis (5,4 proc.) atvejais – informacija nebuvo nurodyta (20 lentelė).

20 lentelė. Užsikrėtusiųjų gonorėja pasiskirstymas pagal socialinę grupę 2019 metais

Socialinė grupė	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Darbininkai	27	58,7	5	50,0	32	57,1
Tarnautojai	8	17,4	1	10,0	9	16,1
Bedarbiai	3	6,5	0	0,0	3	5,4
Benamiai	1	2,2	0	0,0	1	1,8
Studentai	5	10,9	1	10,0	6	10,7
Moksleiviai	0	0,0	1	10,0	1	1,8
Kita	0	0,0	1	10,0	1	1,8
Nenurodyta	2	4,3	1	10,0	3	5,4
Iš viso	46	100	10	100	56	100*

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Analizuojant susirgimus gonorėja pagal rizikos grupes, dauguma, t. y. 91,1 proc. (51) užsikrėtusiųjų gonorėja nepriklausė jokiai socialinės rizikos grupei, du (3,6 proc.) asmenys buvo vyrai, turintys lytinių santykių su vyrais, ir trijų (5,4 proc.) atvejų rizikos grupė neužfiksuota.

Pagal galimą užsikrėtimo būdą dauguma – 83,9 proc. (47) asmenų gonorėja užsikrėtė heteroseksualių ir du (3,6 proc.) – homoseksualių santykių metu. Septynių asmenų (12,5 proc.) užsikrėtimo būdas nežinomas ar nenurodytas (21 lentelė).

21 lentelė. Užsikrėtusiųjų gonorėja pasiskirstymas pagal galimą užsikrėtimo būdą 2018 metais

Galimas užsikrėtimo būdas	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Heteroseksualinis kontaktas	38	82,6	9	90,0	47	83,9
Homoseksualinis kontaktas	2	4,3	0	0,0	2	3,6
Nežinomas, nenurodytas	6	13,0	1	10,0	7	12,5
Iš viso	46	100*	10	100	56	100

Paklausus gonorėja susirgusių asmenų, nuo ko jie galėjo užsikrėsti šia infekcija (*arba kas buvo infekcijos šaltinis*), daugiau nei trečdalis (35,7 proc. (20)) gonorėja užsikrėtusių asmenų nurodė pažįstamą asmenį, tačiau kas ketvirtas (26,8 proc. (15)) nežinojo tariamo infekcijos šaltinio. Analizuojant duomenis pagal lytį, dauguma (67,4 proc. (31)) gonorėja užsikrėtusių vyrų tariamu užsikrėtimo šaltiniu nurodė pažįstamą arba atsitiktinį asmenį, o du trečdaliai (60,0 proc. (6)) moterų – sutuoktinį/sugyventinį arba pažįstamą asmenį (22 lentelė).

22 lentelė. Užsikrėtusiųjų gonorėja pasiskirstymas pagal tariamą užsikrėtimo šaltinį 2019 metais

Tariamasis užsikrėtimo šaltinis	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Atsitiktinis asmuo	13	28,3	0	0,0	13	23,2
Pažįstamas	18	39,1	2	20,0	20	35,7
Sutuoktinis (-ė), sugyventinis (-ė)	3	6,5	4	40,0	7	12,5
Seksualines paslaugas už atlygį teikiantis asmuo	1	2,2	0	0,0	1	1,8
Nežinoma, nenurodyta	11	23,9	4	40,0	15	26,8
Iš viso	46	100	10	100	56	100

58,9 proc. (33) užsikrėtusiųjų gonorėja nurodė, jog per pastaruosius 6 mėnesius neturėjo lytinių santykių su asmenimis, teikiančiais seksualines paslaugas už atlygį, bei trys asmenys (5,4 proc. (visi vyrai) teigė, kad turėjo. 35,7 proc. (20) gonorėja susirgusių asmenų ši informacija neužfiksuota.

Analizuojant lytinių partnerių skaičių per pastaruosius 12 mėnesių, daugiau nei pusė (58,9 proc. (33)) gonorėja susirgusių asmenų nurodė, jog per pastaruosius 12 mėnesių turėjo du ar tris partnerius (-es), ketvirtadalis (25 proc. (14)) – vieną partnerį (-ę) ir trys asmenys (5,4 proc.) – keturis ir daugiau. Diferencijuojant pagal lytį, vieną partnerį nurodė didesnė dalis moterų nei vyrų, atitinkamai 60,0 proc. (6) ir 17,4 proc. (8)), du ar tris partnerius – didesnė dalis vyrų nei moterų (65,2 proc. (30) ir 30,0 proc. (3)). Šešiuose (10,7 proc.) protokoluose ši informacija neužfiksuota (23 lentelė).

23 lentelė. Užsikrėtusiųjų gonorėja partnerių skaičius per pastaruosius 12 mėnesių 2019 metais

Partnerių skaičius per paskutiniuosius 12 mėn.	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
1	8	17,4	6	60,0	14	25,0
2–3	30	65,2	3	30,0	33	58,9
>= 4	3	6,5	0	0	3	5,4
Neturėjo	0	0,0	0	0	0	0,0
Nenurodyta	5	10,9	1	10,0	6	10,7
Iš viso	46	100	10	100	56	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

44,6 (25) užsikrėtusiųjų gonorėja nurodė, kad lytinių santykių metu nesinaudoja prezervatyvais, 26,8 proc. (15) – naudojami retai, 7,1 proc. (4) – vidutiniškai ir po vieną asmenį (1,8 proc.) – visada arba dažnai. Diferencijuojant pagal lytį, vyrų, retai besinaudojančių prezervatyvais, dalis buvo didesnė nei moterų, atitinkamai 28,3 proc. ir 20,0 procentų. 17,9 proc. (10) atvejų protokoluose ši informacija nenurodyta (24 lentelė).

24 lentelė. Užsikrėtusiųjų gonorėja naudojimosi prezervatyvais dažnumas 2019 metais

Naudojasi prezervatyvais	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Visada (100 proc.)	1	2,2	0	0,0	1	1,8
Dažnai (75–100 proc.)	1	2,2	0	0,0	1	1,8
Vidutiniškai (26–74 proc.)	3	6,5	1	10,0	4	7,1
Retai (1–25 proc.)	13	28,3	2	20,0	15	26,8
Nesinaudoja (0 proc.)	21	45,7	4	40,0	25	44,6
Nenurodyta	7	15,2	3	30,0	10	17,9
Iš viso	46	100*	10	100	56	100

Tikrai keturiems iš dešimties (24 (42,9 proc.)) gonorėja užsikrėtusių asmenų pradėtas kontaktinių asmenų išaiškinimas. Dauguma (79,2 proc. (19)) užsikrėtusiųjų gonorėja nurodė vieną ir keturi (16,7 proc.) – po 2 kontaktinius asmenis bei vienu atveju (4,2 proc.), kada pradėtas kontaktų nustatymas, informacija apie kontaktus nepateikta. Iš viso nurodyti 27 kontaktai.

Išvados už 2019 metus:

- 2019 metais Lietuvoje užregistruoti 56 gonorėjos atvejai. Sergamumo gonorėja rodiklis 100 tūkst. gyventojų sumažėjo nežymiai – nuo 2,6 atvejo 2018 m. iki 2 atvejų 2019 metais.
- Aukščiausias sergamumo gonorėja rodiklis užregistruotas Tauragės apskrityje, žemiausias – Šiaulių apskrityje.
- Gonorėja dažniausiai diagnozuota vyrams, miestų gyventojams.
- Daugiau nei pusė (53,6 proc.) susirgusiųjų gonorėja buvo 20–29 metų amžiaus asmenys, dauguma turintys vidurinį išsilavinimą.
- Dauguma (67,4 proc.) gonorėja užsikrėtusių vyrų, kaip tariamą infekcijos šaltinį, nurodė pažįstamą arba atsitiktinį asmenį. Dauguma (60,0 proc.) užsikrėtusių moterų nurodė, kad gonorėja galėjo užsikrėsti nuo sutuoktinio/sugyventinio arba pažįstamo asmens.
- Dauguma (65,2 proc.) gonorėja užsikrėtusių vyrų nurodė, kad per pastaruosius 12 mėnesių turėjo dvi arba tris lytines partneres (-ius), tuo tarpu dauguma (60,0 proc.) moterų – vieną lytinį partnerį.
- Dauguma susirgusiųjų gonorėja asmenų apsaugos priemonėmis – prezervatyvais, galinčiais sumažinti riziką užsikrėsti gonorėja ir kitomis lytiškai plintančiomis infekcijomis (LPI), nesinaudoja arba naudojami retai.
- 5,4 proc. užsikrėtusiųjų gonorėja nurodė, kad turėjo lytinių santykių su seksualines paslaugas už atlygį teikiančiais asmenimis.

5. CHLAMIDIOZĖS EPIDEMIOLOGINĖ SITUACIJA 2019 METAIS

2019 metais Lietuvoje užregistruoti 248 chlamidiozės atvejai. Sergamumo chlamidioze rodiklis 2019 metais, lyginant su 2018 m., sumažėjo nežymiai – nuo 9,2 iki 8,9 atvejo 100 tūkst. gyventojų (1 grafikas). Aukščiausi sergamumo⁷ chlamidioze rodikliai 2019 metais buvo užregistruoti Vilniaus ir Kauno apskrityse, žemiausi – Telšių ir Utenos apskrityse. Alytaus ir Marijampolės apskrityse chlamidiozės atvejų neužregistruota (25 lentelė).

25 lentelė. Sergamumas chlamidioze pagal apskritis, 2016–2019 m.

Eil. Nr.	Apskritys	Iš viso užregistruota susirgimų				Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyv.			
		2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
1.	Vilniaus	231	276	157*	150*	2,87	3,43	1,94**	1,84*
2.	Kauno	74*	59	58	71*	1,31*	1,04	1,03	1,26*
3.	Klaipėdos	12	27	14	9	0,37	0,85	0,44	0,28
4.	Šiaulių	3	7	7	5	0,11	0,26	0,27	0,19
5.	Panevėžio	11	8	9	5	0,48	0,36	0,42	0,23
6.	Alytaus	2	7	0	0	0,14	0,50	0,0	0,00
7.	Marijampolės	10	7	1	0	0,68	0,49	0,07	0,00
8.	Tauragės	2	0	0	2	0,20	0,00	0,0	0,22
9.	Telšių	1	2	4	1	0,07	0,15	0,30	0,08
10.	Utenos	1	4	5	1	0,07	0,30	0,39	0,08

* neįtraukti užsieniečiai (2016 m. – 1, 2018 m. – 2, 2019 m. – 4)

2019 metais aukščiausi sergamumo lytiškai plintančia chlamidijų sukelta infekcija rodikliai nustatyti Vilniaus ir Kauno miestų, Biržų ir Širvintų rajonų bei Rietavo savivaldybėse (26 lentelė).

26 lentelė. Sergamumas chlamidioze kai kuriuose miestuose ir rajonuose, 2016–2019 m.

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	Iš viso užregistruota susirgimų				Užregistruota susirgimų 10 tūkst. gyv.			
		2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
1.	Vilniaus m.	212	248	145*	140*	3,89	4,54	2,64*	2,51*
2.	Kauno m.	71*	55	54	63*	2,40*	1,89	1,88	2,19*
3.	Rietavo sav.	0	0	0	1	0,00	0,00	0,00	1,36
4.	Biržų r.	6	4	7	3	2,40	1,65	2,98	1,31
5.	Širvintų r.	0	2	0	2	0,00	1,27	0,00	1,31
6.	Zarasų r.	0	0	0	1	0,00	0,00	0,00	0,66
7.	Raseinių r.	2	1	0	2	0,59	0,30	0,00	0,63
8.	Palangos m.	1	0	0	1	0,65	0,00	0,00	0,63
9.	Vilniaus r.	10	16	7	5	1,05	1,66	0,72	0,50
10.	Jonavos r.	0	1	2	2	0,00	0,24	0,48	0,48

* neįtraukti užsieniečiai (2016 m. – 1, 2018 m. – 2, 2019 m. – 4)

Analizuojant 2019 metų duomenis pagal lytį, nustatyta, kad chlamidiozė diagnozuota dažniau vyrams nei moterims – atitinkamai 133 (53,6 proc.) ir 115 (46,4 proc.).

Pagal amžiaus grupes daugiau nei pusė (55,2 proc. (137)) užsikrėtusiųjų chlamidioze buvo 20–29 metų amžiaus. Diferencijuojant pagal lytį, dauguma moterų (64,3 proc.) priklausė 20–34 m., o

⁷ Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyventojų (pagal formą Nr. 4 – sveikata, metinė)

dauguma (65,4 proc.) vyrų – 20–29 m. amžiaus grupėms. Chlamidiozė diagnozuota trims (15–17 m.) nepilnametėms (27 lentelė).

27 lentelė. Užsikrėtusiųjų chlamidioze asmenų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2019 metais

Amžiaus grupė	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
0–14	0	0,0	0	0,0	0	0,0
15–19	10	7,5	3	2,6	13	5,2
20–24	41	30,8	25	21,7	66	26,6
25–29	46	34,6	25	21,7	71	28,6
30–34	15	11,3	24	20,9	39	15,7
35–39	12	9,0	24	20,9	36	14,5
40–44	4	3,0	5	4,3	9	3,6
45–49	3	2,3	4	3,5	7	2,8
50–54	0	0,0	3	2,6	3	1,2
55+	2	1,5	2	1,7	4	1,6
Iš viso	133	100	115	100*	248	100*

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Analizuojant duomenis pagal išsilavinimą, 41,5 proc. (103) užsikrėtusiųjų turėjo vidurinį, 36,3 proc. (90) – aukštąjį/aukštesnįjį, 4,4 proc. (11) – pagrindinį, vienas asmuo (0,4 proc.) – pradinį ir du (0,8 proc.) – kitą išsilavinimą. 16,5 proc. (41) atvejų išsilavinimas neužfiksuotas.

Analizuojant susirgimus chlamidioze pagal gyvenamąją vietą, dauguma – 94,8 proc. (235) užsikrėtusiųjų chlamidioze pastoviai gyveno mieste, 5,2 proc. (13) – kaimo vietovėse.

Pagal rizikos grupes 96,0 proc. (238) užsikrėtusiųjų chlamidioze nepriklausė jokiai socialinės rizikos grupei. Chlamidinė infekcija diagnozuota keliautojui ir kitos rizikos grupės atstovui (iš viso 0,8 proc.). 3,2 proc. (8) atvejų rizikos grupė neužfiksuota.

Pagal draustumą dauguma – 91,1 proc. (226) užsikrėtusiųjų chlamidine infekcija buvo socialiai drausti, 2,8 proc. (7) socialinio draudimo neturėjo. 6,0 proc. (15) atvejų ši informacija nenurodyta.

Pagal socialines grupes 45,2 proc. (112) užsikrėtusiųjų chlamidioze priskirti darbininkų, 25,8 proc. (64) – tarnautojų, 8,1 proc. (20) – studentų, 4,8 proc. (12) – moksleivių, 2,0 proc. (5) – benamių, 1,6 proc. (4) – bedarbių, vienas atvejis (0,4 proc.) – kitai socialinei grupei. Tarp moterų, lyginant su vyrais, nustatyta žymiai daugiau užsikrėtusiųjų studentų ir moksleivių, atitinkamai 26 (22,6 proc.) ir 6 atvejai (5,2 proc.). 12,1 proc. (30) atvejo registravimo protokolų socialinė grupė nenurodyta (28 lentelė).

28 lentelė. Užsikrėtusiųjų chlamidioze asmenų pasiskirstymas pagal socialinę grupę 2019 metais

Socialinė grupė	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Darbininkai	64	48,1	48	41,7	112	45,2
Tarnautojai	33	24,8	31	27,0	64	25,8
Bedarbiai	3	2,3	1	0,9	4	1,6
Benamiai	2	1,5	3	2,6	5	2,0
Studentai	4	3,0	16	13,9	20	8,1
Moksleiviai	2	1,5	10	8,7	12	4,8
Kita	0	0,0	1	0,9	1	0,4
Nenurodyta	25	18,8	5	4,3	30	12,1
Iš viso	133	100	115	100	248	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

91,5 proc. (227) užsikrėtusiųjų chlamidiozė buvo diagnozuota jiems patiems kreipiantis į sveikatos priežiūros įstaigą, 6,0 proc. (15) – tiriant profilaktiškai, vienas atvejis (0,4 proc.) nustatytas tiriant kontaktinius asmenis. Penkiuose (2,0 proc.) atvejo registravimo protokoluose ši informacija neužfiksuota.

Analizuojant duomenis pagal galimą užsikrėtimo būdą, dauguma – 77,8 proc. (193) asmenų chlamidioze užsikrėtė heteroseksualių ir vienas (0,4 proc.) – homoseksualių santykių metu. 21,8 proc. (54) užsikrėtusiųjų galimas užsikrėtimo būdas nežinomas (29 lentelė).

29 lentelė. Užsikrėtusiųjų chlamidioze pasiskirstymas pagal galimą užsikrėtimo būdą 2019 metais

Galimas užsikrėtimo būdas	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Heteroseksualinis kontaktas	98	73,7	95	82,6	193	77,8
Homoseksualinis kontaktas	1	0,8	0	0,0	1	0,4
Nežinomas, nenurodytas	34	25,6	20	17,4	54	21,8
Iš viso	133	100*	115	100	248	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Paklausus chlamidioze susirgusių asmenų, nuo ko jie galėjo užsikrėsti šia infekcija (*arba kas buvo infekcijos šaltinis*), keturi iš dešimties (44,8 proc. (111)) teigė nežinantys, beveik trečdalis (29,0 proc. (72)) nurodė pažįstamą asmenį ir 12,9 proc. (32) – sutuoktinį ar sugyventinį. Analizuojant duomenis pagal lytį, daugiau nei pusė (59,4 proc. (79)) chlamidioze užsikrėtusių vyrų nežinojo, kas galėjo būti jų tariamu infekcijos šaltiniu ir kas trečias (31,6 proc. (42)) nurodė pažįstamą asmenį. Po tiek pat, t. y. maždaug ketvirtadalis (26,1 proc. (30)) chlamidioze užsikrėtusių moterų nurodė sutuoktinį/sugyventinį ir tokia pati dalis – pažįstamą asmenį (30 lentelė).

30 lentelė. Užsikrėtusiųjų chlamidioze pasiskirstymas pagal tariamą užsikrėtimo šaltinį 2019 metais

Tariamasis užsikrėtimo šaltinis	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Atsitiktinis asmuo	5	3,8	3	2,6	8	3,2
Pažįstamas	42	31,6	30	26,1	72	29,0
Sutuoktinis (-ė), sugyventinis (-ė)	2	1,5	30	26,1	32	12,9
Nuolatinis lytinis partneris	5	3,8	20	17,4	25	10,1
Nežinoma, nenurodyta	79	59,4	32	27,8	111	44,8
Iš viso	133	100*	115	100	248	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

52,8 proc. (131) chlamidioze užsikrėtusių asmenų nurodė, kad per pastaruosius 6 mėnesius neturėjo lytinių santykių su asmenimis, teikiančiais seksualines paslaugas už atlygį, vienas vyras (0,4 proc.) teigė, kad turėjo. 46,8 proc. (116) atvejo registravimo protokolų ši informacija neužfiksuota.

Daugiau nei trečdalis (35,5 proc. (88)) chlamidioze užsikrėtusių asmenų nurodė, jog per pastaruosius 12 mėnesių turėjo vieną lytinį partnerį (-ę), 45,6 proc. (113) – du ar tris, 2,4 proc. (6) – keturis ir daugiau. Analizuojant užsikrėtusiųjų chlamidioze lytinių partnerių skaičiaus per pastaruosius 12 mėnesių pasiskirstymą pagal lytį, daugiau nei pusė (53,4 proc. (71)) vyrų nurodė dvi ar tris lytines partnere (-ius), penktadalis (19,5 proc. (26)) – vieną. Daugiau nei pusė (53,9 proc. (62)) moterų nurodė vieną partnerį, daugiau nei trečdalis (36,5 proc. (42)) – du ar tris partnerius per metus (31 lentelė).

31 lentelė. Užsikrėtusiųjų chlamidioze partnerių skaičius per pastaruosius 12 mėnesių 2019 metais

Partnerių skaičius per paskutiniuosius 12 mėn.	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
1	26	19,5	62	53,9	88	35,5
2–3	71	53,4	42	36,5	113	45,6
>= 4	5	3,8	1	0,9	6	2,4
Neturėjo	2	1,5	1	0,9	3	1,2
Nenurodyta	29	21,8	9	7,8	38	15,3
Iš viso	133	100	115	100	248	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Analizuojant informaciją apie naudojimąsi prezervatyvais, 36,7 proc. (91) užsikrėtusiųjų chlamidioze teigė, kad prezervatyvais lytinių santykių metu nesinaudoja, 31,9 proc. (79) naudojami retai, 9,3 proc. (23) naudojami vidutiniškai, 2,8 proc. (7) – dažnai. Moterų, nesinaudojančių prezervatyvais, nustatyta daugiau nei vyrų, atitinkamai 46,1 proc. (53) ir 28,6 proc. (38). 19,0 proc. (47) atvejo registravimo protokolų ši informacija nenurodyta (32 lentelė).

32 lentelė. Užsikrėtusiųjų chlamidioze naudojimosi prezervatyvais dažnumas 2019 metais

Naudojasi prezervatyvais	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Visada (100 proc.)	1	0,8	0	0,0	1	0,4
Dažnai (75–100 proc.)	2	1,5	5	4,3	7	2,8
Vidutiniškai (26–74 proc.)	15	11,3	8	7,0	23	9,3
Retai (1–25 proc.)	42	31,6	37	32,2	79	31,9
Nesinaudoja (0 proc.)	38	28,6	53	46,1	91	36,7
Nenurodyta	35	26,3	12	10,4	47	19,0
Iš viso	133	100*	115	100	248	100*

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Aiškinantis kontaktinius asmenis, daugiau nei trečdaliui (35,9 proc. (89)) chlamidioze užsikrėtusių asmenų pradėtas kontaktinių asmenų nustatymas. 96,6 proc. (86) nurodė vieną. Vienas (1,1 proc.) nenurodė nei vieno bei dviejų asmenų (2,2 proc.), kuriems pradėtas kontaktinių asmenų nustatymas, informacija apie kontaktus neužpildyta. Iš viso nurodyti 86 kontaktai.

Išvados už 2019 metus:

- 2019 metais Lietuvoje užregistruoti 248 chlamidiozės atvejai. Sergamumo chlamidioze rodiklis sumažėjo nuo 9,2 iki 8,9 atvejo 100 tūkst. gyventojų atitinkamai 2018 ir 2019 metais.
- Aukščiausi sergamumo chlamidioze rodikliai užregistruoti Vilniaus ir Kauno apskrityse, žemiausi – Telšių ir Utenos apskrityse.
- Dauguma užsikrėtusiųjų chlamidioze – miestų gyventojai, daugiau vyrų nei moterų.
- Daugiau nei pusė (55,2 proc.) užsikrėtusiųjų chlamidioze buvo 20–29 metų amžiaus asmenys, dauguma su viduriniu arba aukštuoju/aukštesniuoju išsilavinimu.
- Vyrų dažniau nei moterų nurodė du ar tris lytinius partnerius per metus.
- Šeši iš dešimties (59,4 proc.) vyrų, kuriems diagnozuota chlamidinė infekcija, nežinojo, nuo ko galėjo užsikrėsti. Kas antra (52,2 proc.) moteris, užsikrėtusi chlamidioze, tariamu infekcijos šaltiniu nurodė sutuoktinį/sugyventinį arba pažįstamą asmenį.
- Apsaugos nuo lytiškai plintančių infekcijų priemonėmis – prezervatyvais, galinčiais sumažinti riziką užsikrėsti chlamidine infekcija, nesinaudojama arba naudojama retai.
- Vienas (0,4 proc.) iš užsikrėtusiųjų chlamidioze nurodė, kad turėjo lytinių santykių su seksualines paslaugas už atlygį teikiančiais asmenimis.

6. DUOMENYS APIE LABORATORIJOSE ATLIKTUS TYRIMUS DĖL LYTIŠKAI PLINTANČIŲ INFEKCIJŲ IR ŽIV⁸

2019 metais atlikta 241 590 tyrimų dėl ŽIV, 215 885 – dėl sifilio, 117 284 – dėl gonorėjos ir 8 351 – dėl chlamidijos. Lyginant 2019 metus su 2018 m., laboratorinių tyrimų skaičius dėl gonorėjos sumažėjo, o dėl sifilio, chlamidijos ir ŽIV infekcijos – padidėjo (33 lentelė).

33 lentelė. Laboratorių pateikti duomenys apie atliktus tyrimus, 2017–2019 m.

Sukėlėjas	Atlikta tyrimų		
	2017 m.	2018 m.	2019 m.
ŽIV	206 922	212 321	241 590
Sifilis	193 213	195 762	215 885
Gonorėja	134 643	118 991	117 284
Chlamidiozė	8 950	6 901	8 351

34 lentelė. Laboratorių pateikti duomenys apie atliktus tyrimus pagal apskritis 2019 metais*

Eil. Nr.	Apskritis	Atlikta tyrimų			
		ŽIV	Sifilis	Gonorėja	Chlamidiozė
1.	Vilniaus	120 840	104 582	51 809	4 432
2.	Kauno	40 362	33 515	16 616	1 851
3.	Klaipėdos	33 314	31 376	24 171	1 411
4.	Šiaulių	15 818	13 300	3 757	197
5.	Panevėžio	17 686	18 927	6 227	90
6.	Alytaus	2 720	2 687	3 056	73
7.	Marijampolės	1 172	1 131	1 401	164
8.	Tauragės	1 418	1 620	376	39
9.	Telšių	580	1 093	3 797	46
10.	Utenos	1 206	1 218	3 287	48

* neįtraukti tyrimai, atlikti LR Krašto apsaugos ministerijos padaliniuose

Sveikatos priežiūros įstaigų, jų padalinių ir kitų juridinių asmenų, atliekančių ŽIV tyrimus, 2019 m., lyginant su 2017 m., padaugėjo nuo 114 iki 115. Įstaigų, kurios pranešė apie atliktus ŽIV tyrimus, skaičius padidėjo Vilniaus, Kauno ir Utenos apskrityse; Šiaulių, Panevėžio, Alytaus, Marijampolės ir Telšių apskrityse – išliko toks pat; Klaipėdos ir Tauragės apskrityse – sumažėjo (35 lentelė).

35 lentelė. Įstaigų, kurios pranešė apie atliktus ŽIV tyrimus, skaičius pagal apskritis, 2017–2019 m.

Eil. Nr.	Apskritis	Įstaigų skaičius		
		2017 m.	2018 m.	2019 m.
1.	Vilniaus	26	26	28
2.	Kauno	24	21	22
3.	Klaipėdos	15	17	16
4.	Šiaulių	9	12	12
5.	Panevėžio	8	8	8
6.	Alytaus	3	3	3
7.	Marijampolės	5	6	6
8.	Tauragės	9	11	8
9.	Telšių	4	4	4
10.	Utenos	5	6	8
	Iš viso	108	114	115

⁸ Vadovaujantis f. Nr. 65 „Duomenys apie nustatytus lytiškai plintančių infekcijų sukėlėjus ir ŽIV“

7. DUOMENYS APIE TYRIMUS DĖL ŽIV PAGAL TIRIAMĄSIAS GRUPES⁹

Tyrimų dėl ŽIV 2019 metais atlikta 13,8 proc. daugiau nei 2018 metais. 2019 metais, kaip ir ankstesniais metais, dominavo dvi dėl ŽIV tiriamų asmenų grupės – kraujo donorai ir nėščiosios. Lyginant su 2018 m., abiejų grupių tyrimų 2019 m. padaugėjo. Per pastaruosius trejus (2017–2019) metus padaugėjo tyrimų tarp narkotikus vartojančių asmenų, vyrų, turinčių lytinių santykių su vyrais ir seksualines paslaugas už atlygį teikiančių asmenų. Tyrimų pagal klinikius požymius skaičius minėtu laikotarpiu padidėjo 83 proc. – atitinkamai nuo 3 785 iki 6 939. Tuo tarpu tyrimų tarp asmenų, kurie kreipėsi pasitikrinti savo noru, sumažėjo beveik penktadaliu. Per pastaruosius trejus metus padaugėjo tyrimų tarp migrantų, pabėgėlių ir užsieniečių. Taip pat išaugo sergančiųjų LPI ir rizikingos lytinės elgsenos asmenų tyrimų skaičius. 2019 m. į tyrimų dėl ŽIV stebėseną įtraukus karių testavimo rezultatus, ženkliai padidėjo „kitos“ grupės tyrimų ir bendras tyrimų skaičius (39 lentelė).

36 lentelė. **Laboratorijų pateikti duomenys apie ištirtus dėl ŽIV asmenis pagal tiriamąsias grupes, 2017–2019 m. (forma Nr. 67)**

Kodas	Tiriamosios grupės pavadinimas	Tirta					
		2017 m.	Iš jų greitaisiais	2018 m.	Iš jų greitaisiais	2019 m.	Iš jų greitaisiais
01	Tiriami pagal klinikius požymius	3 785	2 852	4 219	3 449	6 939	6 106
02	Sergantys lytiškai plintančiomis infekcijomis	29	7	36	6	57	5
03	Asmenys, turintys daugiau negu vieną lytinį partnerį	34	20	130	115	985	904
04	Sergantys tuberkulioze	875	115	660	118	646	208
05	Kraujo donorai	93 005	0	102 496	5	107 780	1
06	Nėščiosios	45 180	1 953	40 242	1 542	43 252	2 372
07	Savo noru besitikrinantys	12 777	4 351	9 396	3 878	10 447	4 361
08	Patekę į kardomojo kalinimo ar laisvės atėmimo vietas	11 791	219	10 882	197	10 060	719
09	Profesinis kontaktas	233	16	206	8	164	16
10	Asmenys, vartojantys narkotikus	1 759	1 510	2 878	2 593	2 600	2 325
11	Seksualines paslaugas teikiantys asmenys	18	13	172	172	36	36
12	Vyrai, turintys lytinių santykių su vyrais	128	120	363	349	558	548
13	Migrantai, pabėgėliai	120	119	193	189	239	239
14	Užsieniečiai	77	1	163	15	273	13
15	Asmenys, turėję lytinių kontaktų su ŽIV užsikrėtusiuoju	31	7	52	16	38	11
16	Kreipėsi dėl pažymos	6 883	1 946	6 421	1 530	7 104	2 300
17	Kiti	30 197	1 098	33 812	1 464	50 412	1 729
	Iš viso	206 922	14 347	212 321	15 646	241 590	21 893

2019 m. atlikti 21 893 atrankiniai greitieji ŽIV tyrimai – 39,9 proc. daugiau nei 2018 m. (N=15 646). Daugiausiai tyrimų greitaisiais testais atlikta tarp asmenų, tiriamų pagal klinikius požymius (N=6 106), ir savo noru besitikrinančių (N=4 361) (36 lentelė).

⁹ Vadovaujantis f. Nr. 67 „Ataskaita apie ištirtus dėl ŽIV asmenis pagal tiriamąsias grupes“

1 PRIEDAS

37 lentelė. Sergamumas ŽIV infekcija, sifiliu Lietuvoje, 2017–2019 m. (Užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų valstybės informacinė sistema forma Nr. 4 – sveikat, metinė)

Apskritis, miestas, rajonas	ŽIV						Sifilis					
	Atvejų sk.			Rodiklis 10 tūkst. gyv.			Atvejų sk.			Rodiklis 10 tūkst. gyv.		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10	12	13	13
Alytaus m.	3	1	3	0,57	0,20	0,60	0	1	2	0	0,20	0,40
Druskininkai	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,52
Alytaus r.	1	0	0	0,38	0	0	0	0	0	0	0	0
Lazdijų r.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Varėnos r.	1	0	0	0,45	0	0	3*	1	0	1,36	0,46	0
Alytaus apskritis	5	1	3	0,36	0,07	0,22	3*	2	3	0,21	0,15	0,22
Kauno m.	7	8	15	0,24	0,28	0,52	13	20	15	0,45	0,70	0,52
Jonavos r.	2	1	2	0,47	0,24	0,48	2	0	0	0,47	0	0
Kaišiadorių r.	0	0	2	0	0	0,67	2	0	1	0,65	0	0,34
Kauno r.	3	1	0	0,33	0,11	0	1	3	5	0,11	0,32	0,52
Kėdainių r.	1	1	2	0,21	0,22	0,44	5	0	3	1,06	0	0,66
Prienų r.	0	22	1	0	0,76	0,39	2	1	0	0,75	0,38	0
Raseinių r.	1	0	0	0,30	0	0	2	3	1	0,61	0,93	0,32
Kauno apskritis	14	13	22	0,25	0,45	0,39	27	27	25	0,48	0,48	0,44
Klaipėdos m.	26	12	13	1,73	0,81	0,88	3	9**	5	0,20	0,61**	0,34
Palangos m.	1	2	0	0,65	1,29	0	0	0	0	0	0	0
Klaipėdos r.	5	3	4	0,90	0,52	0,67	1	0	1	0,18	0	0,17
Kretingos r.	0	2	0	0	0,53	0	1	0	0	0,26	0	0
Skuodo r.	1	0	0	0,58	0	0	0	0	0	0	0	0
Šilutės r.	0	0	1	0	0	0,26	2	0	1	0,51	0	0,26
Klaipėdos apskritis	33	19	18	1,03	0,60	0,56	7	9**	7	0,22	0,28**	0,22
Marijampolės sav.	2	2	2	0,36	0,37	0,37	3	0	1	0,54	0	0,19
Šakių r.	0	0	1	0	0	0,37	0	2	1	0	0,72	0,37
Vilkaviškio r.	5	2	1	1,36	0,56	0,29	4	2	1	1,09	0,56	0,29
Kalvarijos sav.	0	1	0	0	0,94	0	1	0	1	0,92	0	0,97
Kazlų Rūdos sav.	2	0	0	1,67	0	0	0	0	2	0	0	1,75
Marijampolės apskritis	9	5	4	0,63	0,36	0,29	8	4	6	0,56	0,29	0,44
Panevėžio m.	2	5	4	0,22	0,57	0,46	4	2	0	0,45	0,23	0
Biržų r.	2	2	0	0,83	0,85	0	1	1	1	0,41	0,43	0,44
Kupiškio r.	3	1	0	1,72	0,59	0	0	0	0	0	0	0
Panevėžio r.	0	3	0	0	0,84	0	2	1	0	0,55	0,28	0
Pasvalio r.	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0,41	0	0,43
Rokiškio r.	1	0	1	0,33	0	0,35	0	0	0	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Panevėžio apskritis	8	11	5	0,36	0,51	0,23	8	4	2	0,36	0,18	0,09
Šiaulių m.	10	9	7	0,99	0,90	0,69	9	1	4	0,89	0,10	0,40
Akmenės r.	0	1	1	0	0,52	0,53	3	0	1	1,51	0	0,53
Joniškio r.	2	4	1	0,91	1,87	0,48	2	2	4	0,91	0,94	1,91
Kelmės r.	1	0	0	0,37	0	0	6	1	0	2,20	0,38	0
Pakruojo r.	0	1	0	0	0,52	0	1	0	1	0,50	0	0,53
Radviliškio r.	5	2	1	1,36	0,56	0,28	2	1	2	0,55	0,28	0,57
Šiaulių r.	1	0	2	0,24	0	0,48	2	1	1	0,48	0,24	0,24
Šiaulių apskritis	19	17	12	0,71	0,64	0,46	25	6	13	0,93	0,23	0,50
Jurbarko r.	0	2	0	0	0,78	0	0	0	1	0	0	0,40
Šilalės r.	0	0	1	0	0	0,45	0	1	1	0	0,44	0,45
Tauragės r.	2	0	1	0,42	0	0,26	1	0	0	0,25	0	0
Pagėgių sav.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tauragės apskritis	2	2	2	0,21	0,21	0,22	1	1	2	0,10	0,11	0,22
Mažeikių r.	2	7	5	0,38	1,35	0,98	0	0	0	0	0	0
Plungės r.	1	2	0	0,29	0,60	0	0	0	0	0	0	0
Telšių r.	2	0	1	0,41	0	0,25	0	1	1	0	0,25	0,25
Rietavo sav.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Telšių apskritis	5	9	6	0,37	0,68	0,46	0	1	1	0	0,08	0,08
Visagino m.	3	1	0	1,58	0,54	0	0	1	1	0	0,54	0,55
Anykščių r.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,42	0
Ignalinos r.	1	2	0	0,64	1,32	0	0	1	0	0	0,66	0
Molėtų r.	3	0	0	1,65	0	0	0	1	0	0	0,57	0
Utenos r.	2	0	1	0,52	0	0,27	2	0	0	0,52	0	0
Zarasų r.	1	0	0	0,63	0	0	0	1	0	0	0,65	0
Utenos apskritis	10	3	1	0,76	0,23	0,08	2	5	1	0,15	0,39	0,08
Vilniaus m.	116	67	64	2,12	1,22	1,15	51	50	49**	0,93	0,91	0,88**
Šalčininkų r.	2	3	0	0,63	0,96	0	4	5	2	1,27	1,61	0,65
Širvintų r.	2	0	0	1,27	0	0	1	0	0	0,64	0	0
Švenčionių r.	2	2	4	0,83	0,85	1,73	1	2	0	0,41	0,85	0
Ukmergės r.	2	0	0	0,57	0	0	5	5	0	1,44	1,46	0
Vilniaus r.	12	2	2	1,25	0,21	0,20	9	6	2	0,94	0,62	0,20
Trakų r.	6	0	0	1,84	0	0	3	1	1	0,92	0,31	0,31
Elektrėnų sav.	4	0	2	1,68	0	0,84	2	1	1	0,84	0,42	0,42
Vilniaus apskritis	146	74	72	1,81	0,92	0,88	76	70	55**	0,94	0,87	0,67**
Kiti	12	6	6					1	2			
Iš viso Lietuvoje	263	160	151	0,93	0,57	0,54	157*	130	117	0,55	0,46	0,42

* neįtraukti įgimto sifilio atvejai (2017 m. – 1) ** neįtraukti užsieniečiai (2018 m. – 1, 2019 m. – 3)

38 lentelė. Sergamumas gonorėja, chlamidioze Lietuvoje, 2017–2019 m. (Užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų valstybės informacinė sistema, forma Nr. 4 – sveikata, metinė)

Apskritis, miestas, rajonas	Gonorėja						Chlamidiozė					
	Atvejų sk.			Rodiklis 10 tūkst. gyv.			Atvejų sk.			Rodiklis 10 tūkst. gyv.		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Alytaus m.	3	2	0	0,57	0,39	0	1	0	0	0,19	0	0
Druskininkai	0	1	0	0	0,51	0	2	0	0	1,01	0	0
Alytaus r.	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0,76	0	0
Lazdijų r.	0	0	1	0	0	0,54	0	0	0	0	0	0
Varėnos r.	2	0	0	0,91	0	0	2	0	0	0,91	0	0
Alytaus apskritis	5	3	1	0,36	0,22	0,07	7	0	0	0,50	0	0
Kauno m.	9	18***	14	0,31	0,63***	0,49	55	54	63***	1,89	1,88	2,19***
Jonavos r.	0	0	0	0	0	0	1	2	2	0,24	0,48	0,48
Kaišiadorių r.	0	0	1	0	0	0,34	1	0	0	0,33	0	0
Kauno r.	0	2	1	0	0,21	0,10	1	1	2	0,11	0,11	0,21
Kėdainių r.	1	1	0	0,21	0,22	0	0	0	1	0	0	0,22
Prienų r.	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0,38	0,39
Raseinių r.	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0,30	0	0,63
Kauno apskritis	10	21***	16	0,18	0,37***	0,28	59	58	71***	1,04	1,03	1,26***
Klaipėdos m.	5	6	3	0,33	0,40	0,20	24	13	6	1,60	0,88	0,40
Palangos m.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,63
Klaipėdos r.	1	0	0	0,18	0	0	3	0	1	0,54	0	0,17
Kretingos r.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,27
Skuodo r.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,60	0
Šilutės r.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Klaipėdos apskritis	6	6	3	0,19	0,19	0,09	27	14	9	0,85	0,44	0,28
Marijampolės sav.	1	0	1	0,26	0	0,19	1	0	0	0,18	0	0
Šakių r.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,36	0
Vilkaviškio r.	1	1	0	0,27	0,28	0	6	0	0	1,63	0	0
Kalvarijos sav.	1	0	0	0,92	0	0	0	0	0	0	0	0
Kazlų Rūdos sav.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Marijampolės apskritis	3	1	1	0,21	0,07	0,07	7	1	0	0,49	0,07	0
Panevėžio m.	2	1	1	0,22	0,11	0,12	0	1	1	0	0,11	0,12
Biržų r.	0	0	1	0	0	0,44	4	7	3	1,65	2,98	1,31
Kupiškio r.	1	0	1	0,57	0	0,60	0	0	0	0	0	0
Panevėžio r.	1	0	0	0,28	0	0	1	0	0	0,28	0	0
Pasvalio r.	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,41	0	0
Rokiškio r.	0	0	0	0	0	0	2	1	1	0,67	0,34	0,35
Panevėžio apskritis	4	1	3	0,18	0,05	0,14	8	9	5	0,36	0,42	0,23

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Šiaulių m.	2	3	1	0,20	0,30	0,10	4	7	4	0,40	0,70	0,40
Akmenės r.	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,50	0	0
Joniškio r.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,48
Kelmės r.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pakruojo r.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Radviliškio r.	0	1	0	0	0,28	0	1	0	0	0,27	0	0
Šiaulių r.	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,24	0	0
Šiaulių apskritis	2	4	1	0,07	0,15	0,04	7	7	5	0,26	0,27	0,19
Jurbarko r.	1	0	0	0,38	0	0	0	0	1	0	0	0,40
Šilalės r.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tauragės r.	4	6	5	1,06	1,55	1,31	0	0	1	0	0	0,26
Pagėgių sav.	1	0	0	1,26	0	0	0	0	0	0	0	0
Tauragės apskritis	6	6	5	0,62	0,63	0,54	0	0	2	0	0	0,22
Mažeikių r.	3	4	1	0,57	0,77	0,20	1	1	0	0,19	0,19	0
Plungės r.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Telšių r.	0	1	0	0	0,25	0	1	3	0	0,20	0,74	0
Rietavo sav.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1,36
Telšių apskritis	3	5	1	0,22	0,38	0,08	2	4	1	0,15	0,23	0,08
Visagino m.	0	1	0	0	0,54	0	1	0	0	0,53	0	0
Anykščių r.	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0,84	0
Ignalinos r.	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0,64	1,32	0
Molėtų r.	1	0	0	0,55	0	0	0	0	0	0	0	0
Utenos r.	1	0	0	0,26	0	0	2	1	0	0,52	0,27	0
Zarasų r.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,66
Utenos apskritis	2	1	0	0,15	0,08	0	4	5	1	0,30	0,39	0,08
Vilnius	21	19	21***	0,38	0,35	0,38***	248	145***	140***	4,54	2,64***	2,51***
Šalčininkų r.	4	0	1	1,27	0	0,32	4	1	0	1,27	0,32	0
Širvintų r.	0	1	0	0	0,65	0	2	0	2	1,27	0	1,31
Švenčionių r.	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0,41	0	0,43
Ukmergės r.	0	1	0	0	0,29	0	1	1	1	0,29	0,29	0,30
Vilniaus r.	2	1	1	0,21	0,10	0,10	16	7	5	1,66	0,72	0,50
Trakų r.	2	1	0	0,35	0,31	0	3	2	1	0,92	0,61	0,31
Elektrėnų sav.	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0,42	0,42	0
Vilniaus apskritis	29	23	23***	0,36	0,28	0,28***	276	157***	150***	3,43	1,94***	1,84***
Kiti (užsienietis)		1	2					2	4			
Iš viso Lietuvoje	70	72	56	0,25	0,26	0,20	397	257	248	1,40	0,92	0,89

*** neįtraukti užsieniečiai